

Een interview uit 2005 met Gerrit Jacobs:

***Jeugdherinneringen werden dorpskroniek* Gerrit Jacobs uit Gilze schreef 'De geur van tannine'**

door Mariëlle van Hezewijk

Het begon met verhaaltjes vertellen aan zijn kinderen voor het slapen gaan. Jaren later besloot hij wat jeugdherinneringen op papier te zetten. Nu komt bij Heemkring Molenheide het boekje *De geur van tannine* van hem uit. En daarmee heeft Gerrit Jacobs uit Gilze tevens een soort van dorpskroniek geschreven.

"Iemand zei eens: 'Van geen leeftijd worden de indrukken krachtiger en blijvender vastgehouden dan van de jeugd'. Ik heb ervaren dat dit ook zo is," vertelt de 74-jarige Gerrit Jacobs, geboren en getogen in Gilze. "Het zat al lang in mijn hoofd om herinneringen aan mijn jeugd op te schrijven. Eigenlijk al toen het nog verhaaltjes voor het slapen gaan van mijn kinderen waren. 'Papa vertel nog eens iets', zeiden ze dan. Voorvallen uit mijn jeugd en uit de oorlog, een periode die een enorme impact heeft gehad, haalde ik dan naar boven. In eerste instantie wilde ik het schrijven tot mijn jeugd beperken, zoals zoveel mensen doen. Maar terwijl ik bezig was, groeide het verhaal, kwam er meer structuur in en heb ik ook de middelbare schoolperiode op het internaat in Voorschoten erbij genomen. Zo'n twee jaar ben ik er mee bezig geweest. Toen ik het Alex Emmen – ook lid van de heemkring – liet lezen, zei die dat het wellicht iets voor een publicatie was."

En zo werd wat als leuk cadeautje in de familiekring bedoeld was – ik word dit jaar 75 en mijn vrouw Rineke en ik zijn veertig jaar getrouwd – een boekje, uitgegeven door Heemkring Molenheide. "Familieboekjes heb ik al eerder gemaakt. De eerste keer waren dat verhalen van de familie op grond van genealogische gegevens: 'Wij zijn van Jacobs'. De tweede keer heb ik bij een familiefeest een gedichtenbundel 'De dag van gisteren' uitgedeeld. Dat ging ook over vroeger. Ik ben namelijk echt een geschiedenisman. Vroeger op de lagere school al."

SONNET AAN JOU

De geur van tannine heet het boekje en als ondertitel heeft het *De jeugd van Geret*. "Geret is mijn alter ego," legt de schrijver uit. "Je kunt op allerlei manieren herinneringen ophalen. Ik heb ervoor gekozen om ze door 'Geret' te laten vertellen. Waar de titel vandaan komt? Tannine is een looistof die vroeger in de looierij werd gebruikt. Thuis hadden wij vroeger een looierij in de Oranjestraat. Die geur heb ik dus van kinds af aan opgesnoven. Ook als ik naar school ging. Het boek begint met het gedicht *De geuren uit mijn dorp*. Eigenlijk is dat de basis van het boek. De slotregels luiden: 'Het heimwee naar die tijd, dat stijgt me tot de lippen.' Daar kun je alles aan ophangen."

Gerrit Jacobs heeft zijn verhaal in drie hoofdstukken en een epiloog verdeeld. Hij begint met zijn vroegste jeugd tot 1940 in Gilze, beschrijft dan de periode 1940 – 1945, die hij ook in zijn geboortedorp heeft meegemaakt en laat dit volgen door zijn

middelbareschooltijd in het seminarie Huize Beresteyn in Voorschoten. In de epiloog mijmert hij verder over de toekomst. “Het einde van het boekje is het moment dat ik Rineke tegenkom. In het boekje komt ze indirect voor via ‘Sonnet aan jou’.

ONTREDDERING

Behalve een persoonlijke geschiedenis is *De geur van tannine* ook een dorpskroniek geworden. Want met het verhaal is er ook veel van het dorp vastgelegd. “Zo heb ik verschillende panden beschreven die vroeger in Gilze stonden en die architectonisch gezien indruk maakten. Weliswaar in een beperkt gebied, van de Oranjestraat via het Bisschop de Vetplein naar school, maar de belangrijkste gebouwen stonden ook op die route. Ook het huis van mijn ouders heb ik beschreven. Rineke en ik wonen nu nog in een vierde deel van wat er heeft gestaan. Driekwart moest na de bombardementen in de oorlog worden afgebroken.”

Ook kun je in het boekje lezen wat er tijdens de jeugd van Gerrit in het dorp zoal is omgegaan. Onder het kopje *De schat* is hij heel dichtbij met een vriendje begonnen. Maar hij vertelt ook over die ene auto in de Oranjestraat van smid Gerrit de Zwart. “Die stond in de smederij en ieder weekend ging de hoes eraf, zodat hij met zijn vrouw kon gaan toeren. De eerste auto in Gilze was overigens van een schoenfabrikant.”

De school, de looierij, de boerderij van zijn opa en opoe, maar ook de tochten naar Klein Zwitserland, de spelletjes die hij deed en de verkennertocht. Hij heeft het allemaal in zijn verhaal opgenomen. Net als de mobilisatie en de oorlog, een periode die veel impact heeft gehad. Want Gilze, zo dicht bij het vliegveld, kreeg veel te verduren. Het gezin Jacobs evacueerde naar Chaam, Alphen en Turnhout maar maakte ook de bombardementen mee, die doden, bergen puin en complete ontredding veroorzaakten.

STOOMTREIN

Meteen na de oorlog ging Gerrit Jacobs naar de middelbare school. “Met de stoomtrein in gammele wagons naar Voorschoten. Voor mij in die tijd een wereldreis. De Moerdijkbrug lag nog plat, daar werd je met de pont overgezet. Het hart van Rotterdam was helemaal weggeslagen, alleen de toren van de Laurenskerk stond nog overeind. Ik zie het zo nog voor me.”

In Beresteyn had hij een prachtige tijd. “Voorschoten ligt bij Wassenaar en in de buurt van Duinrell. Daar gingen we wel eens naar toe. In die tijd was het een theehuis met rondom bossen en duinen. Een prachtig natuurgebied met zandverstuivingen en niet het pretpark wat het nu geworden is.”

“Sommigen houden frustraties over aan een internaat. Ik niet, integendeel. Ik vond het er prima en heb er later mijn voordeel mee kunnen doen. Ik ben dankbaar dat ik in die tijd het gymnasium heb mogen volgen. Voor de interesses die ik nu heb, muziek, geschiedenis, heemkring en dergelijke, is daar de basis gelegd.”

BERESTEYNSE RADIO OMROEP

De rode draad door alle verhalen heen is de muziek. “Mijn pa was heel muzikaal en op de lagere school was er ook een leraar die ons muziek bijbracht. Op de middelbare school ging dat nog een stapje verder. Ik was altijd haantje de voorste als er een koor moest worden gevormd. Op het internaat heb ik met een vriendje zelfs

een radio-omroep opgericht, de Beresteynse Radio Omroep (BRO). Ik was omroeper en Ton had de productie in handen. Het draaide allemaal om klassieke muziek, popmuziek kende je nog niet. Dixieland kon er net mee door. Mijn lievelingscomponist was Schubert. Daar was ik op mijn 16^e al weg van. Kom daar tegenwoordig nog eens om.”

Ook van het schrijven ligt de ‘oorzaak’ in zijn middelbare schooltijd. We hadden een leraar – prachtige grijze kop had hij – en die was doctorandus Nederlands. We noemden hem heeroom en hij heeft mij de liefde voor de Nederlandse literatuur bijgebracht. Naast Nederlands had ik ook veel interesse voor geschiedenis. Ik ben dan ook mede-oprichter van de heemkring geweest en heb er in veel werkgroepen gezeten. Nog steeds ben ik actief in de werkgroep archief en bibliotheek. Maar ik was ook direct betrokken bij de opstart van het periodiek De Mulder. En daar moet nog altijd in geschreven worden en dat stimuleert ook mij om te blijven schrijven.”

Dit interview verscheen in mei (week 21) 2005 in Weekblad Gilze en Rijen